

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

18 maart 2003

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de oppervlaktedelfstoffen

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme
uitgebracht door de heer Roland Van Goethem en mevrouw Veerle Declercq**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer André-Emiel Bogaert.

Vaste leden :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heren Jan Laurys, Eddy Schuermans, Paul Van Malderen ;

de heren Frans De Cock, Didier Ramoudt, Guy Sols, Marc van den Abeelen ;

de heren Mathieu Boutsen, Jan Penris, Roland Van Goethem ;

de heren Jacky Maes, Robert Voorhamme ;

mevrouw Veerle Declercq ;

de heer André-Emiel Bogaert.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Jef Van Looy ;

de heren Peter Gysbrechts, Koen Helsen, André Moreau, Jul Van Aperen ;

de heren Jean Geraerts, Miel Verrijken, Frans Wymeersch ;

mevrouw Anne-Marie Baeke, de heer Leo Peeters ;

de heer Jos Stassen ;

de heer Jan Loones.

Zie :

1486 (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nr. 2 : Amendementen

– Nr. 3 : Verslag over hoorzitting

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting	4
II. Algemene bespreking	8
III. Artikelsgewijze bespreking	12
IV. Stemmingen	13
TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE	14
BIJLAGEN	23

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme heeft op 16 januari, 20 februari, 25 februari en 13 maart 2003 het ontwerp van decreet betreffende de oppervlakedelfstoffen besproken.

Na de toelichting door de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, op 16 januari 2003 werden overeenkomstig artikel 32 van het Reglement hoorzittingen gevraagd over dit ontwerp van decreet (voor het verslag van deze hoorzittingen, zie Stuk 1486 (2002-2003) – Nr. 3).

De algemene en artikelsgewijze bespreking en de stemmingen vonden plaats op 13 maart 2003.

I. Toelichting door de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting

I.1. Belang van oppervlakedelfstoffen

Na de eerste principiële goedkeuring op 24 juli 2001 werd het oppervlakedelfstoffendecreet definitief goedgekeurd door de Vlaamse regering op 15 juli 2002 en hierna ingediend bij het Vlaams Parlement.

Het voorontwerp van decreet legt de juridische basis voor het toekomstig ontginningsbeleid van de in Vlaanderen voorkomende oppervlakedelfstoffen vast en moet gezien worden in het breder perspectief van het beheer van de natuurlijke rijkdommen in het algemeen.

Vlaanderen dankt een belangrijk deel van zijn huidige welvaart aan zijn ondergrond. De oppervlakedelfstoffen waaronder de verschillende zandsoorten van ophoogzanden, metsel- en betonzanden tot het zeer waardevolle kwartszand en de verschillende kleisoorten, lemen en grind schragen nog steeds de economisch belangrijke woning- en wegenbouw, alsmede andere industrietakken zoals de steenbakkerij-, de kunststoffen-, en de glassector.

Deze delfstoffen zijn onontbeerlijke grondstoffen voor zeer diverse producten die de burger dagelijks gebruikt. Zo zijn delfstoffen – dikwijls onzichtbaar – aanwezig in huizen (bakstenen gemaakt uit klei, beton gemaakt uit grind en bouwzand, mortel bestaande uit metselzand, glas gemaakt van kwartszand), wegen (bij de aanmaak van asfalt en onder-

funderingen zijn grove granulaten en zand nodig) en bruggen (beton). Voor de aanleg van industrie- of woongebieden is zeer vaak een aanzienlijke hoeveelheid ophoogzand nodig in het kader van het bouwrijp maken van de terreinen. Kwartszand wordt verwerkt in auto's (ongeveer 100 kilo per wagen, verwerkt in ruiten, bumpers, kunststoffen, lakken en lijmen) en vindt verder toepassingen in ramen en spiegels, TV-schermen, lampen, kristalglas, glasvezels, schuurpoeders, slijpschijven, slijpstenen, hittebestendige materialen en zelfs in tandpasta.

Delfstoffen hebben dus een zeer groot maatschappelijk belang. Gelet op de grote maatschappelijke noodzaak en het ruime toepassingsgebied mag men er echter van uitgaan dat, ondanks maximale inspanningen inzake substitutiemogelijkheden, er steeds een behoefte aan primaire delfstoffen zal zijn.

I.2. Oorsprong

De delfstoffen die afkomstig zijn uit groeves in ontginningsgebieden, worden primaire oppervlakedelfstoffen genoemd.

Vanuit het duurzaamheidsprincipe kan spaarzaam omgesprongen worden met de primaire delfstoffen door ander bodemmateriaal, dat vrijkomt bij grote graafwerken buiten ontginningsgebieden, als substitutiepotentieel te benaderen (secundaire delfstoffen). Door de gepaste maatregelen te treffen, zou dit bodemmateriaal een aanzienlijke bijdrage kunnen leveren aan de delfstoffenbehoefte. Omdat dit bodemmateriaal in de milieuwetgeving echter als uitgegraven bodem wordt aanzien, is de kans groot dat teveel bodemmateriaal een te laagwaardige toepassing krijgt.

Hetzelfde geldt voor minerale producten die afkomstig zijn uit bepaalde afvalstromen zoals bouwen sloopafval. Mits voldaan wordt aan een bepaalde normering, kunnen deze stoffen secundaire grondstoffen worden en zijn zij een substitutieproduct voor primaire delfstoffen. Hiervoor moeten nog belangrijke aanpassingen worden aangebracht aan de huidige wetgeving, waarbij secundaire delfstoffen niet langer als afval worden beschouwd en het principe van selectieve afgraving wordt ingevoegd.

Ondanks het maatschappelijk en economisch belang wordt het voor de betrokken bedrijven steeds moeilijker nieuwe ontginningsgebieden aan te snijden. Deze onzekerheid over een toekomstige

grondstoffenbevoorrading belemmert enerzijds de verdere economische ontwikkeling van de sector en schept anderzijds problemen om in de maatschappelijke behoeften te blijven voldoen.

1.3. Principes van het nieuwe wetgevende kader

De ontginning van delfstoffen wordt, bij gebrek aan een eigen wetgevend kader, tot op heden geregeld via de milieuwetgeving en de wet op de ruimtelijke ordening.

De bestaande milieuwetgevingen en de stedenbouwkundige voorschriften bieden voor het ontginningsbeleid een algemeen kader maar vormen geen oplossing voor de huidige specifieke noden zodat de delfstoffenproblematiek in de schaduw komt te staan van de beleidsdomeinen milieu en ruimtelijke ordening. Tevens creëert de maatschappelijke noodzaak van ontginning onvermijdelijk ook een maatschappelijke weerstand omdat de ontginning van bodemrijdommen via een industrieel proces ook een effect heeft op het draagvlak van de natuurlijke omgeving.

Het oppervlakedelfstoffendecreet moet de maatschappelijke en economische noden trachten te verzoenen met de milieu-technische en ruimtelijke eisen van bestaande regelgeving.

Het beleid inzake het beheer van de oppervlakedelfstoffen heeft als basisdoelstelling om op een 'duurzame' wijze te voorzien in de behoefte aan oppervlakedelfstoffen.

Het beleid zal erop gericht zijn de nadelige gevolgen van ontginningen voor de ruimtelijke ordening, de waterhuishouding, de omwonenden en het milieu zoveel mogelijk tegen te gaan zodat de aantasting van sociale, landbouwkundige, landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden bij de eindafwerking van de ontginning en in de omgeving van de ontginning tot een minimum worden beperkt. Het wordt de plicht van de ontginner een eindafwerking achter te laten die rekening houdt met de nabestemming, zodat ze daadwerkelijk kan gerealiseerd worden.

Zuinig en doelmatig gebruik van oppervlakedelfstoffen, een maximale aanwending van delfstoffen afkomstig van buiten de ontginningsgebieden, het gebruik van alternatieven en substituten en een optimale ontginning binnen de ontginningsgebieden, zijn de instrumenten die dit duurzaamheidsprincipe onderbouwen.

Het ontwerp van decreet voorziet hiertoe in bepalingen die toelaten om de behoefteplanning te structureren via oppervlakedelfstoffenplannen, en om de afdwingbaarheid van een optimale ontginning binnen ontginningsgebieden mogelijk te maken, het gebruik van secundaire grondstoffen en alternatieve materialen te bevorderen, de milieuhygiënische kwaliteit van de delfstoffen te garanderen en de realisatie van de nabestemming, via een opgelegde eindafwerking, te vergemakkelijken.

1.4. Structurering van de delfstoffenbehoefteplanning

De ontginningsgebieden, voorzien in de gewestplannen, zijn inmiddels 20 à 25 jaar oud zodat voor de meeste delfstofsoorten een aanpassing noodzakelijk wordt. Vertrekkende van de stelling dat er steeds een zekere behoefte zal moeten ingevuld worden door primaire oppervlakedelfstoffen uit groeves, wordt er voor geopteerd om in beginsel voldoende nieuwe oppervlakte aan ontginningsgebieden te voorzien. Een langetermijndenken van minimaal 25 jaar is hier op zijn plaats, zowel vanuit geologisch als vanuit economisch oogpunt.

Om uitvoering te geven aan deze doelstelling, wordt het instrument van de oppervlakedelfstoffenplannen geïntroduceerd. De plannen zijn gebaseerd op ontwikkelingsperspectieven voor een termijn van minimaal 25 jaar en bevatten acties op 5 jaar die een basis vormen voor de sectorale voorstellen inzake ruimtelijke ordening en waarmee rekening gehouden moet worden voor de opmaak van andere specifieke beleidsplannen.

Om zicht te krijgen op de toekomstige grondstoffenbehoeften in Vlaanderen moeten op geregelde tijdstippen behoefteramingen worden opgesteld die getoetst worden aan beschikbare ontginningsgebieden. Deze vooropgestelde termijn is 5 jaar. De vijfjaarlijkse evaluatie laat eveneens toe na te gaan welke vruchten de inspanningen met betrekking tot het aanmoedigen en het gebruik van alternatieven voor primaire delfstoffen hebben afgeworpen.

De oppervlakedelfstoffenplannen zullen een voorstel van nieuwe en aangepaste ontginningsgebieden bevatten die reeds ruimtelijk zijn afgewogen en waarvan de nabestemming in overleg met andere overheidsdiensten is bepaald. Vervolgens zullen deze aangepaste ontginningsgebieden opgenomen worden in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen die bindende kracht hebben en specifieke stedenbouwkundige voorschriften zullen bevatten.

Bij de opmaak van een bijzonder delfstoffenplan, en dus de voorbereiding van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, dient binnen het kader van de ruimtelijke afweging de verenigbaarheid geëvalueerd te worden met de andere functies van het buitengebied. Het mag uiteraard niet zo zijn dat ontginningsgebieden nergens meer verenigbaar zouden zijn. Uiteraard worden in de mate van het mogelijke Habitat- en Vogelrichtlijngebieden vermeden.

Wat betreft de VEN-gebieden stelt men vast dat bepaalde bestaande, zelfs actieve, ontginningsgebieden binnen VEN-gebieden werden geplaatst. Het spreekt voor zich dat in die gevallen de continuïteit van de ontginningsactiviteiten, volgens de regels zoals die zijn of worden vastgelegd in de stedenbouwkundige voorschriften van het plan van aanleg of van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, moet verzekerd blijven.

De bijzondere oppervlakedelfstoffenplannen handelen voornamelijk over één welbepaalde delfstofsoort en spelen zich binnen een welbepaalde geografische zone af. In deze plannen wordt de onderbouwde dynamische behoefte van de delfstof, de concrete afbakeningsvoorstellen, een programmatie en voorschriften voor een optimale ontginning uitgewerkt.

Naast deze bijzondere delfstoffenplannen is het noodzakelijk ook een algemeen plan te voorzien op het niveau van Vlaanderen. Dit algemeen plan is enerzijds een samenvatting van de verschillende bijzondere plannen en anderzijds een behandeling van alle aspecten die de bijzondere plannen overschrijden en noodzakelijk zijn in het licht van de doelstellingen van het beleid. Zo gaat een algemeen plan in op de evolutie van het gebruik van en de verwachtingen inzake de inschakeling van uitgegraven bodem, secundaire grondstoffen en alternatieve materialen, de evolutie van import en export en de weerslag ervan op het gebruik van de primaire oppervlakedelfstoffen, de evolutie van de vraagzijde, telkens voor de komende 5 jaar gelet op de voorziene vijfjaarlijkse evaluatie van de oppervlakedelfstoffenplannen.

De opmaak van het algemeen plan kan niet wachten tot alle bijzondere plannen zijn afgewerkt. Het algemeen plan houdt wel rekening met de bestaande bijzondere plannen, maar afwijkende bepalingen uit oudere bijzondere plannen moeten wel aangepast worden aan nieuwe algemene bepalingen (interne planhiërarchie). Nieuwe bijzondere plannen moeten zich natuurlijk schikken naar de

algemene lijnen uit het algemeen delfstoffenplan (haasje-over-systeem)

1.5. Potentiebepaling van de Vlaamse ondergrond

De Vlaamse regering werkt ook verder aan het volledig in kaart brengen van de potenties van de Vlaamse ondergrond.

Een betere kennis van de ondergrond moet het mogelijk maken een overzicht te bekomen van de economisch valoriseerbare toepassingen. De toegankelijkheid van geologische gegevens aangaande de Vlaamse ondergrond blijkt niet alleen voor het oppervlakedelfstoffenbeleid maar ook voor vele andere beleidsdomeinen van groot strategisch belang.

In mei 2002 werd de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV) officieel aan het doelpubliek voorgesteld. In de DOV zijn al meer dan 80.000 geografische punten (gegevenspunten) opgenomen. Hierdoor kunnen alle belanghebbenden alle gewenste geologische informatie betreffende een welbepaalde locatie via internet opzoeken. Bovendien is deze dienstverlening gratis en is er een gemakkelijke combinatie met kaartmateriaal mogelijk. Het is dus van belang om deze databank permanent verder aan te vullen met alle nieuw beschikbare geologische informatie.

De bestaande wetgeving met betrekking tot de ondergrond bestaat nog steeds uit de gecoördineerde wetten op de mijnen, groeven en graverijen van 15 september 1919. Een juridische analyse maakte duidelijk dat deze wetgeving verouderd is. In het oppervlakedelfstoffendecreet worden dan ook alle bepalingen die betrekking hadden op oppervlakedelfstoffen opgeheven.

1.6. Optimale ontginning binnen ontginningsgebieden afdwingbaar maken

Optimale ontginning betekent dat, rekening houdend met de draagkracht van het ontginningsgebied en zijn omgeving, een maximale hoeveelheid nuttige grondstof ontgonnen wordt.

Het areaal ontginningsgebieden dat in de uitvoeringsplannen zal voorzien worden, is echter te koesteren door qua termijnen prioriteitsstellingen in te bouwen, door niet meer te ontginnen dan wat bedrijfsmatig noodzakelijk is en door de bestaande ontginningsgebieden optimaal en waar mogelijk gefaseerd te ontginnen.

De versnipperde eigendomsstructuur heeft binnen de ontginningssector soms geleid tot situaties waarbij rationeel ontginnen quasi onmogelijk wordt. Los van de specifieke problematiek van de pachters, volstaat het dat één of meerdere eigenaars van percelen, gelegen binnen het ontginningsgebied, niet tot verkoop willen overgaan om de doelstellingen van de planmatige schikkingen van het gewestplan of toekomstige uitvoeringsplannen onwerkbaar te maken.

Het delfstoffendecreet biedt drie oplossingen voor een efficiënter uitvoering van het ontginningsbeleid : de ontginningsmachtiging, de onteigeningsprocedure en een aanpassing van de pachtwetgeving.

a) de ontginningsmachtiging

Indien de eigenaar de toestemming tot ontginning van percelen, gelegen in een ontginningsgebied, weigert, kan de onderneming die erom vraagt voor deze percelen een ontginningsmachtiging verkrijgen. Dit zal inhouden dat de ontginning tijdelijk het recht krijgt om percelen, die eigendom blijven van de oorspronkelijke eigenaars, te ontginnen op voorwaarde van het verkrijgen van de nodige vergunningen. Deze machtiging eindigt bij de oplevering van de eindafwerking. De eigenaar van de gronden wordt hier uiteraard voor betaald via een jaarlijkse vergoeding.

Voorwaarden voor het bekomen van een ontginningsmachtiging zijn :

- een optimale ontginning wordt effectief onmogelijk gemaakt ;
- men moet kunnen aantonen dat men hierover onderhandeld heeft met de eigenaar ;
- men moet een bod gedaan hebben op de grond ;
- de eigendom mag niet behoren aan andere ontginners.

b) de onteigening

Onverminderd haar bevoegdheid over te gaan tot onteigening ten algemenen nutte, kan de Vlaamse regering op voordracht van de minister overgaan tot onteigening ten algemenen nutte op verzoek, op naam en voor rekening van de aanvragende ontginning.

c) een aanpassing van de pachtwetgeving

Lopende overeenkomsten van pacht, huur, vruchtgebruik, gebruik en huur, kunnen op ieder ogenblik beëindigd worden om deze percelen te kunnen gebruiken voor hun ontginningsbestemming.

I.7. Bevordering van het gebruik van volwaardige alternatieven

Het decreet voorziet in een informatieverstrekking ten behoeve van de delfstoffenplannen. Het gebruik van alternatieven zal ook financieel ondersteund worden.

I.8. Realisatie van de eindafwerking van de groeve

Het nalaten of onvoldoende herinrichten van een ontginningsgebied bezorgde de ontginningssector in het verleden een slecht imago. Om hieraan te verhelpen, wordt een nieuw beleidsinstrument ingevoerd : de financiële zekerheden. De financiële zekerheden moeten de kosten voor de realisatie van de vooropgestelde eindafwerking van de site na ontginning waarborgen. Wat de vorm betreft, hebben de vergunninghouders de keuze om deze financiële zekerheid te stellen via een verzekering, een bankgarantie of andere persoonlijke of zakelijke zekerheden. Zij kunnen de verschillende mogelijkheden ook combineren.

De Vlaamse regering wordt gemachtigd om het bedrag van de financiële zekerheden vast te stellen. Voorbereidende besprekingen en oefeningen wijzen uit dat met eenheidsbedragen zal kunnen gerekend worden, ondanks de op het eerste zicht sterk verschillende situatie van groeve tot groeve. De mogelijkheid wordt voorzien om de financiële zekerheden geleidelijk op te bouwen als de ontginning een strikte fasering inhoudt. Zij kunnen ook geleidelijk worden afgebouwd naarmate de eindafwerking voor bepaalde fasen is bereikt.

Omdat het delfstoffendecreet in combinatie met het decreet inzake de ruimtelijke ordening en het milieuvergunningendecreet alle noodzakelijke regels bevat om de eindafwerking te bepalen en de realisatie ervan af te dwingen, wordt de bouwvergunningsplicht voor reliëfwijziging, waaraan ontginningen waren onderworpen, overbodig voor de ontginningsgebieden die in een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) zullen afgebakend worden. In het kader van de administratieve vereenvoudiging, wordt de bouwvergunningsplicht voor ontginning.

gen in toekomstige ontginningsgebieden dan ook afgeschaft.

I.9. Milieuhygiënische kwaliteit van de oppervlakedelfstoffen

Vermits primaire delfstoffen normaliter afkomstig zijn van geologische lagen in hun natuurlijke staat, hebben deze delfstoffen in principe een goede milieuhygiënische kwaliteit. Delfstoffen uit een vergunde groeve zijn momenteel niet onderhevig aan enige milieuhygiënische norm, hetgeen wel het geval is buiten ontginningsgebieden, waar de normen zijn vastgelegd in Vlarebo en Vlarea.

Om aan dit hiaat tegemoet te komen, werd een toetsingskader uitgewerkt op basis van de elementen ijzer en aluminium. Dit toetsingskader zal toelaten certificaten af te leveren die deze natuurlijke samenstelling garanderen. Dit zal voor de ontginner het voordeel bieden om ten overstaan van sommige afnemers, die bijvoorbeeld bodemverontreiniging vrezen, te kunnen bewijzen dat de primaire delfstof voldoet aan de gevraagde garanties inzake milieuhygiënische kwaliteit.

Dit aspect van het ontginningsbeleid is nauw verbonden met de Vlarebo- en Vlarea-normeringskaders voor uitgegraven bodem. Hier zijn in de loop van dit jaar gemeenschappelijke engagementen aangegaan met minister Dua om te komen tot een afgestemde wetgeving.

I.10. Besluit

De uiteenzetting van de bepalingen van het oppervlakedelfstoffendecreet geeft duidelijk weer dat er daadwerkelijk werk gemaakt is om naar de toekomst toe de economische en maatschappelijke noden naar oppervlakedelfstoffen toe mogelijk te maken door sociaal, ecologische, economische principes met elkaar te verzoenen en milieutechnische en ruimtelijke eisen van bestaande regelgeving te combineren om een duurzaam oppervlakedelfstoffenbeleid te realiseren.

II. Algemene bespreking

II.1. Tussenkoms van de heer Jean Geraerts

De heer Geraerts wenst enkele positieve punten uit het decreet te belichten. Belangrijk is dat het een klare visie biedt op de toekomst. Vlaanderen heeft maar weinig oppervlakedelfstoffen, en moet

deze optimaal aanwenden. De beperkte reserves staan dus onder druk, ook al omdat ingevoerde oppervlakedelfstoffen uit bijvoorbeeld Noorwegen duurder zijn dan deze die in Vlaanderen gewonnen worden, maar men moet erover waken dat Vlaanderen een strategische reserve behoudt. Hiertoe moet er zoveel mogelijk naar alternatieven worden gezocht, zoals recuperatie van grondstoffen, gebruik van kunststoffen en eventueel ook invoer (bijvoorbeeld van zand).

De ontginning van grondstoffen heeft echter niet alleen een grote impact op de omgeving, maar ook op de samenleving. Men moet bij de opstelling van de delfstoffenplannen dan ook rekening houden met de gevolgen van de ontginning voor nabijgelegen woonkernen en voor de landbouw. De landbouw mag geen slachtoffer worden van de grondstoffenontginning. De beperkte ruimte in Vlaanderen moet heel wat functies zien te verzoenen, maar het valt toch op dat de landbouw steeds op de laatste plaats komt bij het inwilligen van zijn eigen eisen op ruimtelijk vlak. De heer Geraerts verwijst hierbij naar de opmerkingen hierover van de Boerenbond tijdens de hoorzittingen.

II.2. Tussenkoms van de heer Eddy Schuermans

De heer Schuermans vindt het positief dat er eindelijk een decreet is, al wordt er letterlijk en figuurlijk veel ruimte wordt gelaten aan de uitvoeringsbesluiten. Er is een evenwicht nodig tussen de economische en de sociale en ecologische vereisten. Het is dan ook positief dat er gezocht wordt naar alternatieven. Maritieme ontginning kan een alternatief bieden voor de winning op het land, maar is er nog meer onderzoek nodig naar de biologische en geologische effecten van dergelijke ontginning.

Inzake ontginningsmachtigingen verwijst de heer Schuermans naar het standpunt van de Boerenbond in het SERV-advies over dit decreet. Een ontginningsmachtiging houdt in dat een eigenaar tijdelijk uit zijn eigendom wordt ontzet voor het privébelang van de ontginner. De grondwet daarentegen bepaalt dat niemand van zijn eigendom kan worden ontzet dan ten algemenen nutte. Zal dit niet tot juridische problemen leiden? Hoe is dit in andere landen geregeld?

Tenslotte merkt de heer Schuermans op dat grindwinning niet in het decreet is opgenomen. Het is wenselijk om dit na een bepaalde termijn te evalueren en later eventueel in het decreet in te schrijven.

II.3. Tussenkoms van mevrouw Isabel Vertriest

Net als de vorige sprekers vindt mevrouw Vertriest de planmatige aanpak en de zoektocht naar alternatieven, die beide in het decreet zijn vastgelegd, bijzonder positief.

De planmatige aanpak blijkt uit het feit dat het decreet uitgaat van een termijn van vijftientig jaar, en voor mevrouw Vertriest mocht dit nog langer zijn. Het gaat om kwalitatief hoogstaande grondstoffen die echter eindig zijn, wat twee goede redenen zijn om er erg zuinig mee om te springen.

Dit moet gepaard gaan met verder onderzoek naar alternatieven : recuperatie van gebruikte grondstoffen en van afval zoals bijvoorbeeld slib. Vlaanderen kampt met massa's slib waarvan de verwerking erg problematisch is. Indien men uit dit slib een aantal nuttige stoffen zou kunnen halen, zou de slibberg verkleinen en zou men tegelijk het onnodig aanboren van de beperkte grondstofreserves kunnen vermijden. Dit vraagt een andere visie op wat men nu als afval ('een grondstof op de verkeerde plaats, op de verkeerde tijd, in de verkeerde vorm') bestempelt. Anderzijds kan het natuurlijk niet de bedoeling zijn om vervuiling in de hand te werken of de volksgezondheid in gevaar te brengen. Een ander, vaak verwaarloosd alternatief zijn de nagroeimaterialen, de niet-eindige grondstoffen. Wol kan bijvoorbeeld als isolatiemateriaal worden gebruikt, en er zijn nog andere toepassingen van plantaardige stoffen in de bouwsector denkbaar.

Het tweede punt dat mevrouw Vertriest aanhaalt, is de repercussie van delfstoffenontginning op de open ruimte en de ruimtelijke ordening. De essentiële functies van het buitengebied moeten in elk geval gerespecteerd worden. Deze zijn principieel vastgelegd in het RSV, maar worden wel geëxpliciteerd in de ruimtelijke uitvoeringsplannen. De delfstoffenplannen moeten verankerd worden in de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Wanneer de stap wordt gezet van delfstoffenplannen naar ruimtelijke uitvoeringsplannen, moet telkens de afweging worden gemaakt met de andere sectoren. Dit is namelijk een essentiële functie van de ruimtelijke ordening : het afwegen van de aanspraken die diverse maatschappelijke groepen en sectoren op de beperkte ruimte maken.

In eerste instantie was eraan gedacht om de vereiste om een bouwvergunning te hebben af te schaffen voor delfstoffenontginning. Dit leidt echter tot een onrechtvaardige situatie met individuele burgers : een burger mag geen reliëfwijziging doorvoeren zonder bouwvergunning, terwijl een ontginner

veel ingrijpender reliëfwijzigingen zou doorvoeren zonder bouwvergunning. Vandaar het behoud van de bouwvergunningsplicht (*zie amendement nr. 5*). Dit neemt niet weg dat er nood is aan een meer algemene vereenvoudiging van de regels inzake ruimtelijke ordening, daar waar dat mogelijk en gewenst is.

Wat de ontginningsmachtiging betreft, is het opmerkelijk dat er veel discussie was over minder ingrijpende ontginningsmachtigingen in andere decreten, bijvoorbeeld het decreet op het natuurbehoud, maar dat de meer ingrijpende maatregelen in het kader van dit decreet bijna geruisloos passerden. Bovendien wordt hier eens te meer een sectoraal grondbeleid gevoerd, bij gebrek aan een algemeen grondbeleid. Nochtans moest het algemeen grondbeleidsplan al op 1 mei 2002 klaar zijn. Gevolg is dat elke sector een eigen grondbeleid voert, waardoor het steeds moeilijker zal worden om nog een algemeen grondbeleid te kunnen voeren.

Tenslotte is voldoende openheid over bijzondere en algemene delfstoffenplannen naar burgers en gemeenten een absolute vereiste.

II.4. Tussenkoms van mevrouw Anne-Marie Baeke

De ontginning van delfstoffen is belangrijk voor de werkgelegenheid, maar het is duidelijk dat deze ook een aantal negatieve gevolgen heeft voor het milieu. Mevrouw Baeke beoordeelt het decreet als zeer positief, en haalt een aantal punten aan die in dit decreet voor haar en haar fractie belangrijk zijn :

- het apart houden van grindwinning, aangezien dit een andere aanpak vergt
- de solidariteit tussen de huidige en de volgende generaties
- een goed evenwicht tussen sociale, economische en ecologische belangen
- een sociaal begeleide afbouw van de tewerkstelling in deze sector, wanneer deze ten gevolge van de uitputting van de grondstoffenvoorraden onvermijdelijk wordt
- de optimale ontginning via de nodige instrumenten
- het stimuleren van volwaardige alternatieven ; dit gebeurt reeds door het feitelijke bestaan van dit decreet zelf, maar hiervoor moeten ook genoeg middelen worden uitgetrokken, bijvoor-

beeld bij de budgetten Wetenschapsbeleid en Economie.

II.5. Tussenkoms van de heer Guy Sols

Inhoudelijk beoogt het decreet een duurzaam beheer van de natuurlijke rijkdommen in Vlaanderen. Positief is, dat economische noden worden verzoend met milieutechnische eisen, zoals blijkt uit de volgende bekommernissen die in het decreet vervat zijn :

- het opmaken van delfstoffenplannen ;
- het optimaal ontginnen binnen de ontginningsgebieden ;
- het bevorderen van rationeel gebruik van delfstoffen ;
- het stimuleren van het gebruik van alternatieve materialen ;
- het afdwingen van de eindrealisatie via onder meer financiële zekerheden ;
- het garanderen van de milieuhygiënische kwaliteiten van de delfstoffen.

Een duurzaam en rationeel beheer is van groot belang, zeker in een klein en dichtbevolkt gebied als Vlaanderen. Hierbij moet zoveel mogelijk geopteerd worden voor stimulansen in plaats van straffen, en moeten de kosten voor het bedrijfsleven zo laag mogelijk blijven.

II.6. Repliek van minister Jaak Gabriels

Het decreet is een algemeen kaderdecreet, maar dit betekent niet dat het een vaag 'passepartout-decreet' is. Het is verankerd in de drie grondslagen van de duurzame ontwikkeling.

Voor de zoektocht naar alternatieven voor de delfstoffen is momenteel 100 miljoen frank uitgetrokken op het budget Economie. De sector toont zich evenwel bereid om hiervoor ook een bijdrage te leveren.

– *Mogelijke alternatieven*

Er is reeds meermaals benadrukt dat maximale inspanningen moeten geleverd worden om ontginningen op land zoveel mogelijk te beperken door gebruik te maken van alternatieven.

Alternatieven kunnen zijn :

- delfstoffen buiten ontginningsgebieden, die voornamelijk vrijkomen bij infrastructuurwerken ; deze worden bestempeld als uitgegraven bodem, geregeld in Vlarebo¹ ;
- secundaire grondstoffen uit afvalstoffen (geregeld in Vlarea) ;
- baggerspecie : bijzondere afvalstof (geregeld in Vlarea) ;
- buitenlandse delfstoffen ;
- niet-minerale alternatieven.

De toepassingsmogelijkheden van verschillende alternatieven voor primaire delfstoffen in Vlaanderen worden reeds geregeld in bestaande milieuregeling. Een duurzaam voorraadbeheer wordt dus niet uitsluitend geregeld door het oppervlakte-delfstoffendecreet, maar door afstemming ervan met andere bestaande regelgeving.

Afvalstromen die, conform Vlarea, voor nuttige toepassing of secundaire grondstof in aanmerking komen op een economisch haalbare manier, worden reeds ingezet. Het bijkomend substitutiepotentieel uit afvalstoffen is klein, de marge om de efficiëntie met deze alternatieven te vergroten is minimaal en afhankelijk van de grootte van het afvalstoffenaanbod op zich (*zie bijlagen*).

Delfstoffen buiten ontginningsgebieden zijn recent geregeld in Vlarebo. De verdienste hiervan is dat ze een beter inzicht geven in grondstromen met een eraan gekoppeld ketenbeheersysteem. Nadeel is wel dat delfstoffen uit werken worden beschouwd als grond of als afvalstof en het principe van selectieve afgraving is als duurzaamheidsprincipe niet opgenomen in Vlarebo. In het verleden werd reeds veel klei en leem uit bouwwerken ingezet in de keramische sector.

¹ De heer Geraerts merkt hierbij op dat een bedrijf reeds schistafval afkomstig uit mijnterrils hergebruikt. Op zijn vraag of dit dan ook valt onder de bepalingen van Vlarebo, antwoordt de minister dat het in elk geval de bedoeling is om de verschillende reglementeringen ter zake op elkaar af te stemmen. Mevrouw Vertriest voegt eraan toe dat in het afvalstoffendecreet de mogelijkheid wordt opengelaten om afvalstoffen onder bepaalde voorwaarden te hergebruiken. Hergebruik is immers een van de mogelijkheden om de hoeveelheid afval te reduceren.

De substitutiemogelijkheid van uitgegraven bodem kan beduidend verhoogd worden door rekening te houden met de natuurlijke samenstelling van delfstoffen en het principe van selectieve afgraving. Dit vraagt echter geen aanpassing aan het delfstoffen-decreet maar wel aan de bestaande regelgeving inzake uitgegraven bodem.

Bij baggerspecie is het onderscheid tussen infrastructuurspecie en ruimingsspecie essentieel, omdat infrastructuurspecie zeer vaak dezelfde kwaliteiten heeft als natuurlijke zanden. Ruimingsspecie of baggerslib daarentegen heeft een slechte bouwtechnische en milieuhygiënische kwaliteit. Hiervoor stelt zich het probleem van de hoge verwerkingskosten. Uit het enige gekende project voor thermische immobilisatie van slib in de baksteenproductie blijkt dat de siltfractie nog steeds moet gemengd worden met natuurlijke kleien (25 tot 50 procent) en de techniek gepaard gaat met hoge investeringskosten, een benodigde waterzuivering en rookgasinstallatie en een hoog energieverbruik. De kwaliteit van het slib is bepalend voor de toepasbaarheid van het gebakken product.

Baggerspecie en in het bijzonder infrastructuurspecie is reeds een belangrijk substitutieproduct voor vulzand terwijl de huidige stand der techniek voor de verwerking van baggerslib zeer hoge kosten met zich meebrengt terwijl er een blijvende behoefte bestaat aan primaire grondstoffen.

Buitenlandse delfstoffen, voornamelijk bouwzanden, dragen nu reeds voor meer dan 50 % bij tot de Vlaamse behoefte. De afhankelijkheid van het buitenland dreigt aanzienlijk toe te nemen wanneer ook de bouwzanden uit de grindwinningen wegvalen.

Niet-minerale grondstoffen zijn sterk afhankelijk van bouwtraditie en marktappreciatie en zijn niet per definitie hernieuwbaar zodat zich steeds de vraag blijft stellen of ze invulling geven aan het concept van duurzame ontwikkeling. (vb. stalen balken in plaats van betonnen balken, houtskeletbouw in plaats van baksteen)

Van het huidige potentieel aan alternatieven worden er nu reeds veel ingezet. Het aandeel secundaire grondstoffen kan enkel nog beduidend stijgen op voorwaarde dat het afvalstoffenaanbod zelf groot. Vooral uitgegraven bodem biedt nog een marge om de eco-efficiëntie te vergroten. Voor bouwzand komt ongeveer 50 procent van de behoefte van het buitenland en ongeveer 10 procent uit secundaire grondstoffen. Ook voor vulzand

komt ongeveer 10 procent van de behoefte uit secundaire grondstoffen.

De toepassingsmogelijkheden worden reeds geregeld in de milieuregelgeving. Via het oppervlakte-delfstoffendecreet zal het aandeel van de alternatieven in de behoefte-invulling weergegeven, opgevolgd en geëvalueerd worden en zullen tevens de acties en onderzoeken beschreven worden die tegen de achtergrond van de stand der techniek van het moment zijn uitgevoerd.

De marge om de eco-efficiëntie te verhogen ligt hem eerder bij uitgegraven bodem en niet meer zozeer bij de afvalstoffenstromen omdat de inzet van het restpotentieel gering is en op de dag van vandaag bovendien beperkt wordt door bouwtechnische en milieuhygiënische kwaliteiten.

De huidige grondstoffenbehoefte kan hoe dan ook niet volledig ingevuld worden door de nu gekende en beschikbare alternatieve materialen, zodat er in elk geval een planning moet komen voor de vrijwaring van eigen delfstoffenvoorraden en de winning ervan op een maatschappelijk verantwoorde manier.

Import biedt geen soelaas voor de keramische sector, omdat deze gebonden is aan de specifieke eigen klei- en leemsoorten.

Nog meer import voor bouwzanden impliceert een nog grotere afhankelijkheid van het buitenland voor deze delfstof. Bovendien wordt in de omliggende landen meer en meer een beleid gevoerd van louter eigen bevoorrading.

– Juridische aspecten – ontginningsmachtiging

De Raad van State heeft het delfstoffendecreet getoetst op zijn verenigbaarheid met de bevoegdheidsverdelende bepalingen van de Grondwet en de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI). Uit het advies van de Raad van State kunnen geen expliciete argumenten worden geput om te stellen dat de decreetgever niet binnen zijn bevoegdheid blijft.

De Vlaamse regering is dan ook van oordeel dat het decreet binnen de bevoegdheid van artikel 6, § 1, IV, 5° BWHI blijft en dat, indien men mocht oordelen dat dit niet het geval is, dan in ieder geval voldaan is aan alle voorwaarden voor een beroep op de impliciete bevoegdheden van artikel 10 BWHI.

Op de vraag of de ontginningsmachtiging in strijd met de grondwet zou zijn omdat het een aantasting zou betekenen van het eigendomsrecht, stelt de minister eerst dat andere wetgevingen, dan die vervat in het oppervlakedelfstoffendecreet, de onteigening ten algemene nutte regelen (onder meer artikel 16 van de Grondwet). Hierbij wordt na instemming van de functioneel bevoegde minister toestemming gegeven tot onteigening in het algemeen belang. Voor de ontginningssector is dit de Vlaamse minister, bevoegd voor de natuurlijke rijkdommen, die via zijn toestemming tegemoet komt aan de grondwettelijke vereiste.

Precies om de verregaande maatregel van de onteigening niet te moeten uitvoeren, werd de ontginningsmachtiging in het leven geroepen om in te gaan op de terechte eis van de landbouwers om hun gronden te kunnen behouden.

De ontginningsmachtiging ontnemt, tegen vergoeding en voor de duur van de ontginning, aan de landbouwer de mogelijkheid om te beschikken over de gronden, maar ontnemt hen niet de eigendom.

In plaats van uitsluitend de onteigeningsprocedure te voorzien, wordt via de ontginningsmachtiging aan de landbouwsector de mogelijkheid geboden de eigendommen te behouden en wordt een tijdelijke onderbreking voorgesteld die vergoed wordt aan de schadelijder. In het hypothetische randgeval van de aanvraag van een ontginningsmachtiging op het overgrote deel van de gronden van een landbouwbedrijf kan men zich de vraag stellen of dit landbouwbedrijf volledig moet vergoed worden. De deskundigen zullen bij de bepaling van de vergoeding moeten rekening houden met dit gegeven en de mate waarin de leefbaarheid van het bedrijf wordt aangetast. Indien uiteindelijk geen consensus wordt bereikt zal de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg uitspraak doen over de vergoeding of zal afgestapt worden van de procedure van ontginningsmachtiging en zal men overgaan tot onteigening. Noch het instrument van de ontginningsmachtiging (geen ontzetting), noch dat van de onteigening zijn bijgevolg ongrondwettelijk.

– *Informatieprocedures*

Het decreet bepaalt welke informatie een delfstoffenplan moet bevatten en welke procedure gevolgd moet worden. Een delfstoffenplan moet voldoen aan de eisen van een milieueffectenrapport (MER) : er is een procedure van openbaar onderzoek, de informatie wordt inhoudelijk onderbouwd en kwalitatief gecontroleerd, en er moet een vol-

doende maatschappelijk draagvlak voor zijn. De delfstoffenplannen worden pas na een rigoureuus proces opgesteld, waarbij alle actoren hun inbreng hebben.

– *Grindwinning*

Persoonlijk heeft de minister geen bezwaren om dit in het decreet op te nemen. Men moet rekening houden met de grindwinning (en de alternatieven ervoor) om een volledig delfstoffenbeleid te kunnen realiseren. Bij de grindwinning komt bijvoorbeeld veel bouwzand vrij, waarmee men ook rekening moet houden. De discussie over de grindwinning moet toch gevoerd worden. De grindwinning is echter aan veel strengere regels gebonden. Na de uitwerking van het grinddecreet in 2006 kan dit in het oppervlakedelfstoffendecreet worden opgenomen.

III. Artikelsgewijze bespreking

Op de artikelen van dit decreet worden amendementen ingediend door mevrouw Isabel Vertriest, mevrouw Anne-Marie Baeke, en de heren Guy Sols, Jos Bex en André-Emiel Bogaert. Deze amendementen zijn opgenomen in *Parl. St.* VI. Parl. 2002-2003, nr. 1486/2.

De amendementen worden bij de artikelsgewijze bespreking nader toegelicht door mevrouw Vertriest.

Artikelen 1 en 2

Over deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 3

Op dit artikel wordt een amendement ingediend (amendement nr. 1) dat ertoe strekt een van de doelstellingen, opgenomen in het tweede lid, 2°, van artikel 3, te herformuleren zodat de tekst van het artikel beter overeenstemt met deze van de memorie van toelichting.

Artikel 4

Op dit artikel wordt een amendement ingediend (amendement nr. 2) dat ertoe strekt in het laatste lid, op de vijfde regel, de woorden “in artikel 2.1.4” te vervangen door de woorden “in artikel 4.1.4”.

Dit amendement herneemt de tekst van het artikel zoals het in het voorontwerp stond. De Raad van State adviseerde echter om te verwijzen naar artikel 2.1.4 in plaats van naar 4.1.4 van het decreet van 5 april 1995. In het ontwerp van decreet werd dit advies gevolgd. De Raad van State had in haar advies echter terug gegrepen naar de oude tekst van het decreet van 5 april 1995, terwijl in de periode tussen het moment waarop de Raad van State het advies had uitgebracht en de redactie van de definitieve versie van het ontwerp, de tekst van het decreet van 5 april 1995 gewijzigd was.

Artikelen 5 tot 7

Over deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 8

Op dit artikel worden twee amendementen ingediend (amendementen nrs. 3 en 4). Amendement nr. 3 strekt ertoe om in de inleidende zin de woorden “wordt opgesteld op basis van de bijzondere oppervlakedelfstoffenplannen” te schrappen. Het artikel zou anders onduidelijkheid creëren over de hiërarchie tussen bijzondere en algemene oppervlakedelfstoffenplannen.

Amendement nr. 4 strekt ertoe om de noodzaak van het zoeken naar alternatieven voor minerale delfstoffen meer expliciet in het decreet op te nemen, door deze vereiste in te schrijven in het algemeen oppervlakedelfstoffenplan.

Artikelen 9 tot 33

Over deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 34

Er wordt een amendement ingediend (amendement nr. 5) dat ertoe strekt dit artikel te schrappen. Mevrouw Vertriest verwijst voor de verantwoording naar haar tussenkomst bij de algemene bespreking.

Artikelen 35 en 36

Over deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

– Slotopmerking

Verwijzend naar de opmerkingen van mevrouw Baeke en de heer Schuermans, vraagt de voorzitter of het nodig is om een extra artikel in te voegen dat de grindwinning regelt, nadat het grinddecreet in 2006 ophoudt werking te hebben. De minister stelt voor om in dit geval een amendement in te dienen bij de bespreking van het decreet in de plenaire vergadering. Mevrouw Vertriest acht het echter niet opportuun om dit reeds te doen vóór 2006. Het is beter om eerst het grinddecreet te evalueren. Dit neemt niet weg dat het wenselijk is om ook de grindwinning in het kaderdecreet op te nemen.

IV. Stemmingen

De artikelen 1 tot en met 36, alsmede de amendementen die hierop ingediend werden, worden aangenomen met 10 stemmen.

Het ontwerp van decreet betreffende de oppervlakedelfstoffen wordt aangenomen met 10 stemmen.

De verslaggevers,

Roland
VAN GOETHEM

Veerle DECLERCQ

De voorzitter,

André-Emiel
BOGAERT

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**HOOFDSTUK I**

Inleidende bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° minister : de Vlaamse minister, bevoegd voor de natuurlijke rijkdommen ;
- 2° administratie : de administratie Economie van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ;
- 3° oppervlakedelfstof : elke delfstof die, als geologische afzetting, aan of in de nabijheid van het aardoppervlak in openlucht wordt ontgonnen, met uitzondering van de delfstoffen die in grindwinningsgebieden volgens het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning ontgonnen worden ;
- 4° primaire oppervlakedelfstof : elke oppervlakedelfstof die aan de natuurlijke samenstelling beantwoordt en die afkomstig is uit een milieuvergunningplichtige ontginning in een ontginningsgebied ;
- 5° ontginning : activiteit waarbij oppervlakedelfstoffen worden onttrokken aan de bodem door middel van een bovengrondse exploitatie ;
- 6° winning : ontginning, vergezeld van een mechanische behandeling waardoor de oppervlakedelfstoffen geschikt worden gemaakt voor de toepassing ervan ;
- 7° vergunninghouder : houder van de nodige vergunningen voor de winning van primaire oppervlakedelfstoffen ;
- 8° ontginningsgebied : gebied dat volgens de plannen van aanleg en volgens de ruimtelijke uitvoeringsplannen bestemd is voor ontginning ;

9° alternatieve materialen : substitutiematerialen van oppervlakedelfstoffen voor gelijke of gelijkaardige gebruiksdoeleinden ;

10° samenhangend oppervlakedelfstoffengebied : een verzameling van ontginbare gebieden die geografisch te groeperen zijn op grond van de aard van de oppervlakedelfstof en haar geologische oorsprong ;

11° oppervlakedelfstoffenplan : plan, opgesteld om de ontginning en het beheer van oppervlakedelfstoffen te organiseren ;

12° eindafwerking : toestand waarin percelen na ontginning volgens de plannen van aanleg, de ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere toepasselijke wetgeving en vergunningen, moeten worden gebracht en die voorafgaat aan de realisatie van de definitieve nabestemming.

HOOFDSTUK II

Algemene doelstellingen

Artikel 3

Het beleid inzake het beheer van de oppervlakedelfstoffen heeft als basisdoelstelling om, ten behoeve van de huidige en toekomstige generaties, op een duurzame wijze te voorzien in de behoefte aan oppervlakedelfstoffen.

De basisdoelstelling wordt nader geconcretiseerd door :

- 1° het ontginnen op een wijze dat er een maximale wederzijdse versterking ontstaat tussen de economische componenten, de sociale componenten en de milieucomponenten ;
- 2° het verzekeren van de ontwikkelingsperspectieven voor de sector, met inachtneming van de bedrijfseconomische rechtszekerheid, met het oog op socio-economische aanvaardbare ontginningmogelijkheden op lange termijn om te voldoen aan de maatschappelijke behoeften ;
- 3° het zuinig en doelmatig aanwenden van oppervlakedelfstoffen ;
- 4° het optimaal ontginnen binnen ontginningsgebieden op basis van een zuinig ruimtegebruik ;

5° het aanmoedigen van het gebruik van volwaardige alternatieven voor primaire oppervlaktedelfstoffen en het maximaal hergebruik van afvalstoffen, zodat de behoefte aan primaire oppervlaktedelfstoffen ingeperkt wordt ;

6° het maximale behoud en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijk milieu.

HOOFDSTUK III

Oppervlaktedelfstoffenplanning

AFDELING I

Opzet en procedure van totstandkoming

Artikel 4

De Vlaamse regering stelt oppervlaktedelfstoffenplannen op die uitvoering geven aan de doelstellingen, vermeld in artikel 3. De plannen zijn gebaseerd op ontwikkelingsperspectieven voor een termijn van minimaal 25 jaar en bevatten acties voor de komende 5 jaar zodat ze een basis vormen voor de sectorale voorstellen inzake ruimtelijke ordening en mee de basis zijn voor de opmaak van andere specifieke beleidsplannen.

De oppervlaktedelfstoffenplannen worden door de Vlaamse regering vijfjaarlijks geëvalueerd in functie van de doelstellingen, bedoeld in artikel 3.

De oppervlaktedelfstoffenplanning omvat het opmaken van een set van bijzondere oppervlaktedelfstoffenplannen, een per samenhangend oppervlaktedelfstoffengebied, en een algemeen plan dat betrekking heeft op het gehele grondgebied van het Vlaamse Gewest.

De oppervlaktedelfstoffenplannen worden zodanig opgesteld, en de besluitvormingsprocedures ter zake verlopen zodanig, dat ze voldoen aan de essentiële kenmerken van de milieueffectrapportage, bedoeld in artikel 4.1.4. van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Artikel 5

Er wordt een ontwerp van het algemeen oppervlaktedelfstoffenplan en de bijzondere oppervlaktedelfstoffenplannen opgemaakt op basis van de vaststelling van een goed onderbouwde behoefte aan oppervlaktedelfstoffen voor de vooropgestelde termijn. Dat gebeurt op grond van economische studies, marktverkennde onderzoeken en overleg. De plannen bevatten enerzijds een voorstel van locaties en nabestemmingen op basis van geologische kennis, de behoefte en de ruimtelijke draagkracht van het ontginningsgebied en zijn omgeving. Anderzijds beschrijven de plannen de maatregelen die worden getroffen en de acties die worden ondernomen voor volwaardige alternatieven.

De administraties, instellingen en organisaties, bevoegd voor het beheer van :

1° uitgegraven bodem in de zin van het Vlaams reglement inzake de bodemsanering ;

2° secundaire grondstoffen in de zin van het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer ;

3° enig andere mogelijk delfstofvervangende grondstof,

stellen, op eenvoudig verzoek, alle informatie waarover zij beschikken omtrent deze stoffen, kosteloos ter beschikking.

Over de oppervlaktedelfstoffenplannen wordt vooroverleg georganiseerd met de betrokken administraties, instellingen en organisaties.

De Vlaamse regering legt het algemeen plan voor advies voor aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MiNa-raad) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

De Vlaamse regering legt, rekening houdende met de adviezen van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MiNa-raad) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de oppervlaktedelfstoffenplannen vast.

Artikel 6

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen voor de procedure en de inhoud van de oppervlaktedelfstoffenplannen.

AFDELING II

Het bijzonder oppervlakedelfstoffenplan.

Artikel 7

§ 1. Elk bijzonder oppervlakedelfstoffenplan wordt opgesteld in het kader van een door de Vlaamse regering afgewogen en vastgestelde programmatie van oppervlakedelfstoffenwinning. Dit gebeurt op basis van economische en geologische aspecten met vaststellingen van locaties en nabestemmingen per samenhangend oppervlakedelfstoffengebied. Deze oppervlakedelfstoffenplannen vormen mee de basis voor de opmaak van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen met betrekking tot ontginningen.

Het bijzonder oppervlakedelfstoffenplan omvat minimaal :

- 1° een beschrijvend gedeelte waarin een onderbouwde dynamische behoefte wordt bepaald van de beschouwde oppervlakedelfstof, rekening houdend met de in- en uitvoer en de aanwendingsmogelijkheden van alternatieven ;
- 2° een gedeelte dat de maatregelen en acties beschrijft die zullen worden genomen, zoals
  - a) concrete voorstellen voor de afbakening van ontginningsgebieden, gebaseerd op de onderbouwde behoefte die door primaire oppervlakedelfstoffen moet worden gedekt ;
  - b) een programmatie voor de voorgestelde locaties als basis van rechtszekerheid voor de ondernemingen op korte, middellange en lange termijn ;
  - c) voorschriften voor de optimale ontginning van de oppervlakedelfstoffenvoorraad, rekening houdend met de maximale hoeveelheid nuttige delfstof, de ruimtelijke draagkracht van het gebied en zijn omgeving en de nabestemming ;
  - d) een motivering van de aangepaste programmatie in functie van de ontwikkelingsperspectieven voor minimaal 25 jaar en in func-

tie van het voldoen aan de maatschappelijke behoeften, vanaf de eerste vijfjaarlijkse evaluatie.

§ 2. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen voor de inspraak van de betrokken maatschappelijke actoren.

AFDELING III

Het algemeen oppervlakedelfstoffenplan

Artikel 8

Het algemeen oppervlakedelfstoffenplan omvat minimaal :

1° een beschrijvend gedeelte met :

- a) samenvattende gegevens, kaarten en tabellen voor het hele Vlaamse Gewest, die de delfstoffenbehoeftebepalingen gemotiveerd en onderbouwd weergeven, zowel langs de vraag- als langs de aanbodzijde ;
- b) de onderlinge verbanden tussen de verschillende oppervlakedelfstoffengebieden ;
- c) algemene gegevens over in- en uitvoer van oppervlakedelfstoffen, het gebruik van alternatieven en de mate waarin ze invulling geven aan de totale oppervlakedelfstoffenbehoefte ;
- d) een beschrijving van de oppervlakedelfstoffenstromen met algemene verwachtingen en trends voor de volgende 5 jaar ;

2° een gedeelte dat de maatregelen en acties beschrijft die op het niveau van het Vlaamse Gewest zullen worden genomen om de doelstellingen, vermeld in artikel 3, te realiseren. Dit gedeelte bevat in het bijzonder een actieplan ter aanmoediging van volwaardige alternatieven en het maximaal hergebruik van afvalstoffen.

HOOFDSTUK IV

Primaire oppervlakedelfstoffen

AFDELING I

Optimale ontginning

Artikel 9

§ 1. In ieder ontginningsgebied moeten primaire oppervlakedelfstoffen, al dan niet verschillende soorten afhankelijk van de geologische structuur, door de vergunninghouder optimaal ontgonnen worden. De nabestemming en de draagkracht van het ontginningsgebied en zijn omgeving bepalen de randvoorwaarden ten aanzien van een maximale en rationele ontginning.

§ 2. Primaire oppervlakedelfstoffen moeten optimaal gevaloriseerd worden. De winning ervan kan aanleiding geven tot deelfracties, waarbij elke deel fractie de hoedanigheid van een primaire oppervlakedelfstof behoudt.

De deelfracties die niet op de markt verhandelbaar zijn, worden bij voorkeur aangewend voor de eindafwerking van het ontginningsgebied waarin ze zijn ontgonnen.

§ 3. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen voor het efficiënt en doelmatig benutten van de ontginningsgebieden.

AFDELING II

De ontginningsmachtiging

Artikel 10

Indien de eigenaar of houder van zakelijke rechten de toestemming tot ontginning van percelen, gelegen in een ontginningsgebied, weigert, kan de onderneming die erom vraagt, voor deze percelen een ontginningsmachtiging verkrijgen.

De ontginningsmachtiging is een administratieve of ministeriële beslissing waarbij de aanvragende onderneming tijdelijk het recht krijgt om percelen, die eigendom blijven van de oorspronkelijke eigenaars, te ontginnen op voorwaarde van het verkrij-

gen van de nodige vergunningen. Deze machtiging eindigt bij de oplevering van de eindafwerking.

De ontginningsmachtiging kan enkel worden gegeven als aan alle hiernavolgende voorwaarden voldaan is :

- 1° de weigering van de toestemming hindert de bedrijfseconomische verantwoorde en rationele ontginningsactiviteiten van de aanvragende onderneming met betrekking tot percelen, gelegen in een zelfde ontginningsgebied ; een rationele ontginning betekent dat gefaseerd, zo veel mogelijk aaneensluitend en met een continu voortschrijdend ontginningsfront moet worden ontgonnen tenzij een ontginning op meerdere plaatsen tegelijk noodzakelijk is in functie van een gepaste grondstoffenmengeling of om een andere gemotiveerde reden ;
- 2° de aanvragende onderneming moet het bewijs leveren dat hij onderhandeld heeft met de betrokken eigenaars of de houders van zakelijke rechten en dat hij een ernstig bod heeft gedaan om de eigendom of de zakelijke rechten te verwerven of de toestemming tot ontginning te verkrijgen ;
- 3° de eigendom of de zakelijke rechten die rusten op de aangevraagde percelen mogen niet behoren aan een andere onderneming die de percelen nodig heeft voor eigen ontginning ;
- 4° de ontginning leidt tot de realisatie van de eindafwerking, die voorafgaat aan de nabestemming van het ontginningsgebied.

Artikel 11

De aanvraag tot ontginningsmachtiging moet aangekend toegestuurd worden aan de administratie en bevat volgende elementen :

- 1° de benaming, de rechtsvorm en de maatschappelijke zetel, telefoon-, RSZ- en BTW-nummer van de aanvragende onderneming evenals de identiteit en de hoedanigheid van de persoon die de aanvraag tot het bekomen van een ontginningsmachtiging namens de onderneming ondertekent ;
- 2° de identiteit, de hoedanigheid en de woonplaats van de eigenaars en houders van de zakelijke rechten en van eventuele pachters, huurders of gebruikers ;

- 3° de opgave van de percelen waarvoor de ontginningsmachtiging wordt aangevraagd, inclusief de kadastrale legger en het kadastraal plan ;
- 4° een raming van de jaarlijks te ontginnen hoeveelheden oppervlaktedelfstoffen op de percelen in kwestie ;
- 5° de nodige gegevens om aan te tonen dat de gevraagde ontginningsmachtiging steunt op de voorwaarden bepaald in artikel 10 ;
- 6° alle nuttige gegevens inzake de financiële mogelijkheden van de aanvragende onderneming ;
- 7° een plan, opgemaakt op schaal 1/2500, waarop de aangevraagde percelen worden aangeduid.

Artikel 12

Een exemplaar van de aanvraag tot ontginningsmachtiging wordt door de administratie binnen 10 werkdagen betekend aan de in artikel 11, 2°, vermelde partijen. Binnen een maand kunnen die per aangetekende brief hun bezwaren en aanspraken op vergoeding, voorzien van de eventuele bewijsstukken, aan de administratie kenbaar maken. Zij kunnen tevens vragen om te worden gehoord.

Artikel 13

De administratie beslist over de aangevraagde machtiging binnen 60 dagen nadat het bedrag en de duur van de jaarlijkse vergoeding aan de eigenaars of de houders van de zakelijke rechten en het bedrag van de eenmalige vergoeding aan de pachter, de huurder of gebruiker volgens de bepalingen van artikel 15 werden vastgesteld en nadat de aanvrager zijn akkoord over deze bedragen heeft betekend aan de administratie.

De aanvragende onderneming, de eigenaars of houders van zakelijke rechten en de eventuele pachters, huurders of gebruikers worden van deze beslissing in kennis gesteld per aangetekende brief.

Indien de administratie binnen de gestelde termijn geen beslissing heeft genomen, wordt de beslissing geacht negatief te zijn.

Als de ontginningsmachtiging wordt verleend en de onderneming intussen over de nodige vergunningen beschikt, mag hij de ontginningsactiviteiten

pas starten nadat de termijn van beroep tegen de ontginningsmachtiging is verstreken. Als er beroep werd ingesteld, moet de onderneming wachten op de uitspraak van dit beroep, zoals vermeld in artikel 14.

Artikel 14

§ 1. Binnen 30 dagen na de kennisgeving van de beslissing of, in het geval van de stilzwijgende weigering, binnen de 30 dagen na het verstrijken van de 60 dagen, bedoeld in artikel 13, kan beroep worden ingesteld bij de minister door de aanvragende onderneming, de eigenaar of de houder van de zakelijke rechten en de eventuele pachters, huurders of gebruikers. Het beroep moet, op straffe van nietigheid, worden ingesteld per aangetekende brief, met vermelding van alle motieven.

§ 2. De minister beslist binnen een termijn van 60 dagen na het instellen van het beroep. Indien de minister binnen de gestelde termijn geen beslissing heeft uitgebracht, blijft de oorspronkelijke beslissing behouden.

De aanvragende onderneming, de eigenaars of houders van zakelijke rechten en de eventuele pachters, huurders of gebruikers worden van de ministeriële beslissing in kennis gesteld per aangetekende brief.

Artikel 15

§ 1. De houder van de ontginningsmachtiging is aan de eigenaar gedurende een bepaalde tijd, afhankelijk van de geraamde duur van de ontginning, een jaarlijkse vergoeding verschuldigd. Aan de pachter, huurder of gebruiker is hij een eenmalige vergoeding verschuldigd. De bedragen van de vergoeding worden in onderling overleg of door deskundigen vastgesteld, rekening houdend met de waarde, het gebruik en de opbrengst van de percelen ten tijde van de aanvraag tot ontginningsmachtiging. De deskundigen worden aangewezen door de partijen of, bij gebrek aan overeenstemming, op verzoek van de meest gereede partij door de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg van de plaats waar de meerderheid van de ontginningspercelen is gelegen. De beslissing van de administratie zoals bedoeld in artikel 13 of de ministeriële beslissing die de ontginningsmachtiging in beroep verleent, geeft het bedrag en de duur van de aldus vastgestelde vergoedingen aan. Ingeval partijen het

niet eens zijn over de raming van de deskundige, beslist de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg op verzoek van de meest gerede partij.

§ 2. De eigenaar kan te allen tijde eisen dat zijn perceel door de houder van de ontginningsmachtiging wordt aangekocht. De verkoopprijs wordt in onderling overleg of door deskundigen vastgesteld. Deze deskundigen worden aangewezen door de partijen of, bij gebrek aan overeenstemming, op verzoek van de meest gerede partij door de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg van de plaats waar de meerderheid van de ontginningspercelen is gelegen. De deskundigen houden in dit geval bij de raming rekening met de reeds betaalde vergoedingen. Ingeval partijen het niet eens zijn over de raming van de deskundige, beslist de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg op verzoek van de meest gerede partij.

AFDELING III

Onteigening

Artikel 16

Onverminderd haar bevoegdheid over te gaan tot onteigening ten algemenen nutte, al dan niet via andere hiertoe gemachtigde rechtspersonen, kan de Vlaamse regering op voordracht van de minister overgaan tot onteigening ten algemenen nutte op verzoek, op naam en voor rekening van de aanvragende onderneming indien de optimale en rationele ontginning in het ontginningsgebied van de betrokken aanvrager in gevaar komt en een aanvraag tot ontginningsmachtiging binnen negen maanden na indiening geen resultaat heeft opgeleverd.

De onteigeningsaanvraag dient alle nuttige elementen te bevatten waaruit blijkt dat een ontginningsmachtiging niet kan worden verkregen en waaruit blijkt dat aan de voorwaarden van artikel 10 werd voldaan.

AFDELING IV

Pacht, vruchtgebruik, gebruik en huur van percelen, gelegen binnen een ontginningsgebied

Artikel 17

Het vruchtgebruik, gevestigd op onbebouwde of bebouwde percelen gelegen in een ontginningsgebied, en lopende overeenkomsten van pacht, gebruik en huur, met uitzondering van handelshuur en woninghuur aangaande diezelfde percelen, kunnen op ieder ogenblik beëindigd worden om deze percelen te kunnen gebruiken voor hun ontginningsbestemming.

AFDELING V

Financiële zekerheid

Artikel 18

De vergunninghouders moeten, ten voordele van de Vlaamse regering, financiële zekerheden stellen om de kosten voor de realisatie van de eindafwerking van de percelen te waarborgen.

Artikel 19

De vergunninghouders hebben de keuze om de financiële zekerheden te stellen in de volgende vormen, afzonderlijk of in combinatie :

- 1° een verzekering ;
- 2° een garantie van een financiële instelling of een consortium van verschillende financiële instellingen die gecontroleerd worden door de Commissie voor het Bank- en Financiewezen ;
- 3° een andere persoonlijke of zakelijke zekerheid.

Artikel 20

De ontginning mag niet worden aangevat vooraleer de financiële zekerheden werden aanvaard door de administratie.

Artikel 21

Het bedrag van de financiële zekerheden zoals bedoeld in artikel 18 wordt vastgesteld door de Vlaamse regering.

Indien de ontginning gefaseerd gebeurt, kunnen de financiële zekerheden worden opgebouwd naargelang de opeenvolgende ontginningsfasen worden aangevat en worden afgebouwd naargelang de afgewerkte fasen worden opgeleverd.

Artikel 22

De financiële zekerheden kunnen niet worden overgedragen. Zij kunnen niet in pand of op een andere wijze in zekerheid gegeven worden.

Artikel 23

Bij overdracht van de vergunning worden nieuwe financiële zekerheden geëist van de nieuwe vergunninghouder. De ontginning mag door de nieuwe vergunninghouder pas worden voortgezet nadat de administratie het bewijs van de nieuwe financiële zekerheden heeft ontvangen en aanvaard. Op dat ogenblik worden de financiële zekerheden, gesteld door de vroegere vergunninghouder, vrijgegeven.

Artikel 24

Als de vergunninghouder de opgelegde eindafwerking niet realiseert of als de eindafwerking niet aanvaard wordt, kan de minister de financiële zekerheden op eerste verzoek aanspreken en met de financiële middelen ervan in de plaats van de vergunninghouder de opgelegde eindafwerking verwezenlijken.

Artikel 25

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen voor de financiële zekerheden.

HOOFDSTUK V

Natuurlijke samenstelling van oppervlakedelfstoffen

Artikel 26

De Vlaamse regering bepaalt de regels tot vaststelling van de natuurlijke samenstelling van oppervlakedelfstoffen.

Artikel 27

§ 1. Indien de primaire oppervlakedelfstoffen beantwoorden aan deze natuurlijke samenstelling, wordt door de administratie een certificaat van herkomst afgeleverd dat het gebruik van deze primaire oppervlakedelfstoffen regelt.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden voor de aanvraag, de toekenning en het gebruik van het certificaat.

HOOFDSTUK VI

Alternatieve materialen

Artikel 28

De Vlaamse regering kan binnen de beschikbare begrotingsmiddelen, ter stimulering van het gebruik van alternatieve materialen subsidies verlenen.

HOOFDSTUK VII

Sancties

Artikel 29

§ 1. Worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot één maand en met een geldboete van vijftig tot twintigduizend euro of met één van deze straffen alleen :

- 1° diegenen die onderzoeken van of in opdracht van de administratie of de Vlaamse regering hinderen of weigeren informatie te verstrekken die zij moeten meedelen krachtens dit decreet, of de personen die bewust verkeerde of onvolledige informatie verstrekken ;
- 2° de vergunninghouders die de bepalingen van artikelen 9 en 20 overtreden ;
- 3° diegenen die deels of volledig in gebreke blijven bij de uitvoering van de vastgelegde eindafwerking.

§ 2. Naast de opgelegde sanctie kunnen de hoven en de rechtbanken beslissen tot herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand.

HOOFDSTUK VIII

Slotbepalingen

Artikel 30

De Vlaamse regering kan, na advies van de administratie, vastleggen voor welke percelen, ontgonnen via een vergunning, afgeleverd vóór het van kracht worden van dit decreet, financiële zekerheden moeten worden gesteld.

De administratie moet bij het uitbrengen van haar advies rekening houden met de volgende criteria :

- 1° de percelen moeten deel uitmaken van een vergunning tot ontginning waarvan de termijn nog niet verstreken is ;
- 2° de voorwaarden van de van toepassing zijnde vergunningen moeten kaderen binnen de geldende milieuwetgeving ;

- 3° enkel voor de niet-afgewerkte en de nog te ontginnen percelen moeten de financiële zekerheden worden gesteld.

Artikel 31

In artikel 6, § 1, van de wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorverkoop ten gunste van huurders van landeigendommen, wordt 2°, voor het Vlaamse Gewest, vervangen door wat volgt :

- “2° De pachtovereenkomst heeft betrekking op ongebouwde gronden die, op het ogenblik van de opzegging, zonder dat er vooraf wege werken uitgevoerd moeten worden, beschouwd moeten worden als bouwgronden of op al dan niet bebouwde gronden die gelegen zijn binnen ontginningsgebieden. Als op gronden binnen een ontginningsgebied een door de verpachter verleende toestemming tot ontginning rust of als een ontginningsmachtiging werd verleend, treedt diegene die de toestemming of de ontginningsmachtiging heeft bekomen in de rechten en de plichten van de verpachter ;”.

Artikel 32

In artikel 598 van het Burgerlijk Wetboek wordt, voor het Vlaamse Gewest, een lid toegevoegd, dat luidt als volgt :

“In ontginningsgebieden kan het vruchtgebruik slechts worden gevestigd voor een bepaalde tijd die eindigt bij het verlenen van een ontginningsmachtiging, zoals bedoeld in het decreet van [...] betreffende de oppervlaktedelfstoffen.”.

Artikel 33

Voor het Vlaamse Gewest worden de artikelen 3 en 4, de artikelen 84 tot 105 en de artikelen 106 tot 112 inzake de ontginning van oppervlaktedelfstoffen van de wetten op de mijnen, groeven en graveerijen, gecoördineerd op 15 september 1919, opgeheven.

Artikel 34

Aan artikel 4 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen wordt een 4° toegevoegd, dat luidt als volgt :

"4° bodem, uitgegraven buiten ontginningsgebieden, die vrij kan worden hergebruikt als bodem of als bouwstof ;".

Artikel 35

De Vlaamse regering bepaalt de datum waarop dit decreet in werking treedt.

BIJLAGEN

Bijlage 1 : Overzicht aanbod aan secundaire grondstoffen en industriële bijproducten

	Nominale fracties <i>mm</i>	Totaal aanbod <i>ton/jaar</i>	Huidig hergebruik <i>ton/jaar</i>	Substitutiepotentieel	
				Zand <i>ton/jaar</i>	Grind <i>ton/jaar</i>
Bouw- en slooppuin					
<i>Zeezand</i>	0/10	1.000.000	900.000	100.000	-
<i>Betonpuin</i>	0/10 - 0/56	2.660.000	2.328.000	66.000	266.000
<i>Metselwerkpuin¹</i>	0/10 - 0/56	2.020.000	1.766.000	50.000	202.000
<i>Asfaltpuin</i>	0/8 - 0/32	770.000	676.000	19.000	77.000
Non-ferroslakken	0/7	330.000	330.000	-	-
Staalslakken					
<i>LD</i>	0/40	950.000	350.000	-	-
<i>LD (Wallonië)</i>	0/40	1.026.000	944.000	-	82.000
<i>Roestvrijstaalslak</i>	0/7 - 0/40	250.000	250.000	-	-
<i>Hoogovenslak²</i>	0/5 - 0/40	960.000	960.000	-	-
<i>Hoogovenslak (Wall)</i>	0/5 - 0/40	1.700.000	1.700.000	-	-
<i>Koepeloven</i>	0/40	15.000	2.000	13.000	-
Gieterijzand					
<i>Gieterijzand</i>	0/0,5	30.000	40.000	-	-
<i>Gietspuin</i>	0/30	6.000	800	1.000	4.200
Huisvuilverbranding					
<i>Bodemassen</i>	0/50	210.000	50.000	30.000	130.000
<i>Vliegassen</i>	0/0,2	20.000	0	?	?
Elektriciteitscentrales					
<i>Bodemassen</i>	0/30	71.000	71.000	-	-
<i>Vliegassen</i>	0/0,2	462.000	402.000	(60.000 ³)	-
Mijnsteen ⁴	0/4 - 4/30	750.000	beperkt	?	?
KPS	0/20	75.000	15.000	12.000	48.000
Rioolkolkenzand	0/5	50.000	50.000	-	-
Graniet- en marmerslib	0/1	?	10.000	?	?
Straalgrit	0/1	30.000	20.000	(10.000 ⁵)	-
Totaal (Vlaanderen)		10.659.000	8.280.800	301.000	727.200

Bron: Studie van substitutiemogelijkheden voor primaire oppervlaktedelfstoffen, uitgevoerd door Resource Analysis en het WTCB in opdracht van de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, december 2002.

¹ Deze fractie zou zowel voor metselwerkpuin (een 1.000 kton) op zich, als voor mengpuin (een 1.000 kton) staan (info WTCB); het "totaal aanbod" bouw- en slooppuinproducten is steeds het bruto-aanbod, breekzand inbegrepen.

Een belangrijk deel van het metselwerkpuin wordt laagwaardig toegepast in ophogingen en niet gebroken tot granulaat (en dus ook niet toegepast als breekzand).

² Het grootste gedeelte van deze hoeveelheid hoogovenslak wordt als primair materiaal bij de productie van cement gebruikt. De rest (ongeveer 100.000 ton/jaar) kan als substituuat voor bouwzand of grind worden ingezet. Momenteel komt er geen hoogovenslak op de markt voor granaattoepassingen, aangezien dit product veel te hoogwaardig is voor de cementindustrie.

³ Stockcapaciteit

⁴ De hoeveelheid totaal aanbod (750.000 ton/jaar) is het totale *potentieel te realiseren* aanbod. In werkelijkheid wordt slechts ongeveer 50.000 ton/jaar aangeboden als substituuat voor grind.

⁵ Niet conform VLAREA

Bijlage 2 : Overzicht huidig hergebruik van alternatieven in oppervlakedelfstoffen-toepassingen in Vlaanderen

	Bouwzand	Vulzand	Grind
Bouw- en slooppuin			
<i>Zeezand</i>		900.000	
<i>Betonpuin</i>	465.600 ⁶		1.862.400
<i>Metselwerkpuin</i>	280.000		1.484.800
<i>Asfaltpuin</i>			676.000
Non-ferroslakken	150.000 ⁷		65.000
Staalslakken			
<i>LD</i>			117.000
<i>Roestvrijstaalslak</i>	100.000		150.000
<i>Koepeloven</i>		1500	
Gieterijzand			
<i>Gieterijzand</i>	7.500	17.500	
<i>Gietpotpuin</i>		800	
Huisvuilverbranding			
<i>Bodemassen</i>			50.000
Elektriciteitscentrales			
<i>Bodemassen</i>			71.000
Mijnsteen			50.000
KSP-glas ⁸	3.900		9.100
Rioolkolkenzand		50.000	
Graniet- en marmerslib		10.000	
Straalgrit		20.000	
Totaal (Vlaanderen)	1.007.000	999.800	4.535.300

Bron: Studie van substitutiemogelijkheden voor primaire oppervlakedelfstoffen, uitgevoerd door Resource Analysis en het WTCB in opdracht van de afdeling Natuurlijke Rijkdommen en energie, december 2002.

⁶ Bij de productie van puingranulaat ontstaat ongeveer 20% bouwzand of breekzand. Deze hoeveelheid (0.7 miljoen ton) wordt dus toegepast als bouwzand, verdeeld a rato van ongeveer 60 – 40 over beton- en metselwerkpuin (465.000 ton – 280.000 ton).

⁷ Er wordt bijkomend nog 40.000 à 50.000 ton afgezet in het buitenland als "zand"straalmiddel (d.i. ook een zand/granulaat-toepassing, te beschouwen als een grof bouwzand).

⁸ Gebruikscertificaten toegekend voor 13.000 ton.